

UCHWAŁA Nr VIII/ 37/ 2011

RADY GMINY SZYDŁÓW

z dnia 18 kwietnia 2011 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szydłów na lata 2011 - 2013

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Dz. U. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Dz. U. Nr 102, poz. 1056, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Dz. U. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 175, poz. 1457, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113), oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842) Rada Gminy Szydłów uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szydłów na lata 2011 - 2013.

§ 2.

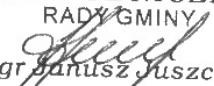
Treść programu zawarta jest w załączniku do uchwały.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szydłów.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 maja 2011 roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

mgr Janusz Juszcak

GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZYDŁÓW NA LATA 2011 – 2013

Wstęp

Rodzina jest podstawową i niezastąpioną grupą, jedynym i niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci.

Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań.

Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne dopiero od kilku lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiło się niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Sprawcy przemocy są bezwzględni, zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania.

Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie w dorosłym życiu.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawo lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 - członek rodziny - osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 §11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 - kodeks karny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Definicja ta nie wyczerpuje wszystkich znamion przemocy, nie mieści się w niej przemoc ekonomiczna.

Przemoc ma różne aspekty i oblicza:

- jest procesem, gdyż nie pojawia się z dnia na dzień i tworzy cykl,
- ma tendencje do powtarzania się i rzadko jest jednorazowym epizodem,
- toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc (potocznie zwana sprawcą) dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doznającą przemocy (potocznie zwaną ofiarą),
- nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka co oznacza, iż jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą („nie mogę, to jest silniejsze ode mnie”) używane przez sprawców jest maską dla „nie chcę”,

- odpowiedzialności zawsze po stronie sprawcy niezależnie od tego co zrobiła ofiara,
- przejawia się w różnych formach,
- niektóre przejawy grożenia przemocą są w istocie aktami przemocy.

Szerokie ujęcie problemu pozwala wyodrębnić trzy typy przemocy:

1. Typ przemocy, w której sprawcami są dorośli, przemoc wobec partnerki/a, przemoc wobec dziecka.
2. Typy przemocy, w której sprawcami są dzieci: przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa.
3. Typ przemocy, w której sprawcami mogą być dorośli i dzieci - przemoc wobec osób w podeszłym wieku.

Odzwierciedla to fakt, iż wzorce agresywnego zachowania mogą być przekazywane z pokolenia na pokolenie. Świat jest przepelniony przemocą, która ma różne oblicza, gdyż dotyczy różnych sfer działalności człowieka.

Spotykamy się z podziałem przemocy dodatkowo na: *seksualną, ekonomiczną*, a niektóre źródła mówią o przemocy *społecznej i politycznej*.

Najczęściej jednak mamy do czynienia z dwoma odmianami przemocy mianowicie: *fizyczną* zwaną również gorącą oraz *psychiczną* zwaną również zimną.

Przemoc fizyczna i psychiczna są w istotny sposób ze sobą powiązane, oparte są bowiem na potrzebie kontroli i dominacji. Epizody przemocy fizycznej mogą być rzadkie, za to formy przemocy emocjonalnej na ogół zdarzają się częściej. Na uderzenie wszyscy reagujemy poczuciem upokorzenia i urazy, a więc jest to nie tylko ból fizyczny. Atakowi fizycznemu zaś towarzyszą w większości wyzwiska, wulgaryzmy, określenia poniżające czyli przemoc psychiczna, która pozwala sprawcy na utrzymanie pełnej kontroli nad ofiarą. Dla zrozumienia dlaczego tak trudno osobom doznającym przemocy zmienić swoją sytuację ważne jest aby przyrzeć się specyfice relacji między osobą stosującą przemoc a ofiarą. Zdecydowana większość ofiar nie doświadcza przemocy w sposób ciągły. Przemoc ma bowiem cykliczny charakter. Obecność tych cykli lepiej wyjaśni proces wiktyimizacji osób doznających przemocy, a także pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności.

W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

1. Faza narastania napięcia.
2. Faza gwałtownej przemocy /inaczej wybuchu incydentów bicia/, agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary.
3. Faza miodowego miesiąca inaczej uspokojenia i miłości.

Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz.

Prawdziwe zagrożenie jakie niesie za sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej, dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy skierowany jest przede wszystkim do ofiar przemocy w rodzinie /w tym dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób

niepełnosprawnych/ sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele instytucji służb pracujących z dziećmi /nauczyciele, pedagodzy/, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy służby zdrowia.

Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842) do zadań własnych gminy w tym zakresie należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Cele programu.

Cel główny:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

Cele szczegółowe:

Wzmocnienie wiedzy społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie o zapewnienie różnorodnych form wsparcia socjalnego osobom doświadczającym przemocy.

Zadania:

1. Przygotowanie i udostępnienie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie.
2. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów i sposoby radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników.
3. Edukacja środowiska lokalnego.

Działania:

- rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności,
- dostarczenie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie,
- umieszczanie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy,
- prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych,
- wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym,
- realizacja innowacyjnych programów szkoleniowych w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy,
- zwiększenie dostępności do poradnictwa, wiedzy i informacji na temat nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów dla osób dorosłych,
- odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary,
- udzielenie schronienia osobom dotkniętym przemocą, które są zmuszone do opuszczenia miejsca zamieszkania,
- wdrożenie Niebieskiej Karty,
- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w tym psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego i socjalnego.

Realizatorzy:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Policja, szkoły.

Wzmocnienie edukacyjno-informacyjne propagujące w społeczności lokalnej świadome postawy negujące i przeciwstawiające się zjawiskom przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Realizacja projektów edukacyjno-informacyjnych dla dorosłych i dzieci w zakresie występowania, zapobiegania i ochrony przed zjawiskiem przemocy domowej.
2. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Monitorowanie działań prowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- edukacja społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem powstrzymywania przemocy wobec dzieci,
- prowadzenie tematycznych lekcji w szkołach, organizowanie i prowadzenie szkoleń dla instytucji i osób pracujących z dziećmi, edukacja prowadzona w mass mediach,
- wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy,
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup społecznych.

Realizatorzy:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkoły, Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, służba zdrowia.

Powołanie zespołu interdyscyplinarnego.

Zadania:

1. Opracowanie strategii postępowania w przypadku rozpoznania i zgłoszenia przemocy domowej.
2. Rozpowszechnienie informacji o instytucjach oraz możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
3. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy.
4. Zintegrowanie działań środowisk odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie.

Działania:

- diagnoza występowania zjawiska przemocy,
- zidentyfikowanie działań instytucji lokalnych,
- podział ról i działań,
- monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz aktywności podejmowanych działań.

Realizatorzy:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Policja, szkoły.

Adresaci programu:

1. Ofiary i sprawcy przemocy.
2. Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z dziećmi /nauczyciele, pracownicy socjalni, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia/.
4. Przedstawiciele władz lokalnych.
5. Społeczeństwo.

Realizatorzy programu:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- szkoły na terenie Gminy Szydłów,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- służba zdrowia,
- punkt konsultacyjny.

Źródła finansowania:

1. Z budżetu Gminy Szydłów w ramach środków za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. W ramach środków własnych jednostek w zakresie zadań statutowych i ustawowych.
3. Ze źródeł zewnętrznych /w tym środki z budżetu państwa - programy/.

Przewidywane efekty realizacji programu:

1. Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
2. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
4. Pogłębienie wiedzy społecznej o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobu radzenia sobie z tym problemem.
5. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy.
6. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
7. Zwiększenie skuteczności działania i dostępności do instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Monitoring:

Realizacja programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących.

Uzyskane informacje pozwalają na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości.

Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Gminy, po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie.

Przeciwdziałanie przemocy domowej jest zjawiskiem złożonym, a efektywność podejmowanych działań zależy od ich spójności i koordynacji we wszystkich obszarach i kierunkach działania